

Vintervitlök - odlingsråd

Vintervitlökar är aromrika och har stora klyftor. I den oftast stela blomstjälken bildas det groddknoppar som avlägsnas för att vitlökarna skall växa till sig ordentligt. Vill man så kan man lämna en del av groddknopparna kvar för att använda dem som förökningsmaterial.

Kylbehandlings betydelse

Vintervitlöken behöver inte kylbehandling, det får den automatiskt när den planteras ut på hösten. Vintervitlöken planteras ut på hösten några veckor innan marken fryser. Vintervitlöken har en relativt lång växtperiod, ca 120 dygn. Innan utplantering förvaras vitlökarna på en sval och torr plats.

Förbehandling av vitlök

Ca en eller två veckor innan plantering är det bra att ta bort vitlökens yttersta skalskikt. Lämna dock kvar det innersta skiktet. Dela försiktigt vitlöken i klyftor då det är tid för plantering. Vitlöken kan värmebehandlas genom att blötlägga klyftorna i en timme i 40-gradigt vatten. Det görs precis innan utplantering. Värmebehandlingen minskar risken för blastmögel.

Planteringstid och -teknik

Undvik att plantera ut vitlöken för tidigt på hösten. Meningen är att få klyftorna att rota sig i växtunderlaget. Plantera i Norra Finland från och med slutet av september och i Södra Finland från mitten av oktober. Om plantering sker senare, täck då marken efteråt med halm eller torra löv. Då får vitlöken lite mera tid på sig att rota sig.

Välj rätt växtplats

Välj en solig, varm och blåsig växtplats. Arbeta jorden på ett ordentligt djup och luckra den väl. Gör en upphöjd växtbädd så vattnet kommer åt att rinna bort. Växtunderlaget bör vara näringsrikt, humusrikt och genomsläppligt, med ett pH-värde på 6-7. Om jorden behöver kalkas, görs det i god tid innan vitlöken skall planteras. Som gödsel rekommenderas välbrunnen hästgödsel eller ekologisk hönsgödsel. Sprid ett tunt lager gödsel i fåran och blanda i jorden då vitlösklyftorna planteras.

Gödning och bevattning

Tilläggs gödsel ges på våren genom att blanda gödseln i växtbäddens ytlager, samt en gång till i mitten av juni. Under växtsäsongen kan man ge vitlöken ett ca 10 cm tjockt täcklager av gräsklipp, som tillför tillskottskväve. Även träaska gör vitlökarna gott, men den ska inte ges samtidigt som gödsel eller kalk.

Plantera klyftorna på ett djup av 5 cm, med ett mellanrum på ca 15-20 cm. Radavståndet får vara 30-50 cm. Se till att klyftans spetsiga del pekar uppåt och att klyftan förankrar sig väl i den fuktiga mullen. Vitlökens växtunderlag får inte torka ut under odlings säsongen, så det är viktigt att komma ihåg bevattningen. Vattna ordentligt, 20-30 liter per kvadratmeter per gång, för att vitlöksrötterna skall söka sig så djupt ner i växtunderlaget som möjligt. Rensa även noggrant bort ogräs. För vitlök rekommenderas en odlingsrotation på fyra år, vilket innebär att man inte ska odla lök på samma plats oftare än vart fjärde år.

Skörd och förvaring

Då vitlökens nedersta blad har gulnat är det dags för skörd. Om skörden försenas, börjar klyftorna lossa från varandra, men detta påverkar inte användningen av vitlöken. Skörda helst på en solig och regnfri dag. Gräv upp vitlöken med hjälp av spade eller grep. Lökarna kan sköljas rena med vatten.

Torkning och förvaring av vitlök

Vitlöken läggs på ett luftigt och varmt ställe för att torka, skyddat från regn. Torkningen tar upp till en månad. Ju snabbare vitlöken torkar desto högre kvalitet får slutresultatet. När vitlöken är torr, klipp ner stjälken till ca 3 cm och klipp även bort de torra rötterna.

Väl torkade vitlökar håller i rumstemperatur i flera månader. Förvara dem i nät- eller papperspåsar. Bästa stället för förvaring av vitlök är ändå ett svalt, luftigt och torrt utrymme där temperaturen ligger på bara några plusgrader.